

ІНТЕГРОВАНЕ НАВЧАННЯ В ПЕДАГОГІЧНІЙ НАУЦІ

Марценюк Т.І.

Полтавська загальноосвітня школа I-III ступенів №10 імені В.Г. Короленка

Сучасна система освіти спрямована на формування високоосвітченої, інтелектуально-розвиненої особистості з цілісним уявленням картини світу, з розумінням глибини зв'язків явищ і процесів. Адже різноманітний навколишній світ і є цілісним, але людина через власне незнання поділяє його на частини. Слабкий зв'язок одного предмета з іншим породжують серйозні труднощі у формуванні в учнів цілісної картини світу, сприяють фрагментарності світогляду випускника школи. Завдання ж учителів – навчити учнів об'єднати ці частини та сформувати життєві компетентності учнів.

Проблема інтеграції навчання і виховання в школі важлива як для теорії так і для практики. Її актуальність диктується новими соціальними запитамі, що висуваються до школи і зумовлена змінами у сфері науки і виробництва.

Інтеграція – це глибоке взаємопроникнення, злиття в одному навчальному матеріалі узагальнених знань у тій чи іншій галузі. Інтегровані уроки дають учневі досить широке і яскраве уявлення про світ, в якому він живе, про взаємозв'язок явищ і предметів, про взаємодопомогу, про існування різноманітного світу матеріальної та художньої культури.

Саме інтегровані уроки сприяють формуванню цілісної картини світу у дітей, розумінню зв'язків між явищами в природі, суспільстві та в світі в цілому. Вони передбачають обов'язковий розвиток творчої активності учнів. Це дозволяє використовувати зміст навчальних предметів, залучати відомості з різних галузей науки, культури, мистецтва, звертаючись до явищ і подій навколишнього життя. Основний акцент припадає не стільки на засвоєння певних знань, скільки на розвиток образного і логічного мислення.

Питання про активізацію пізнавальної діяльності учнів, про подолання суперечності штучного розчленування за предметними ознаками постало ще у 70-і роки минулого століття. Учень не сприймав цілісно ні навчальний матеріал, ні картину навколишнього світу. Це призвело до активного пошуку міжпредметних зв'язків, до використання їх в диференційованому навчанні [2].

Потреба у виникненні інтегрованих уроків пояснюється такими тезами:

- навколишній світ діти пізнають цілісно, але по-своєму, а предмети шкільного циклу найчастіше спрямовані на вивчення окремих явищ;
- інтегровані уроки розвивають потенціал самих учнів, спонукають до активного пізнання навколишньої дійсності, до осмислення причинно-наслідкових зв'язків, до розвитку логіки, мислення, комунікативних здібностей;
- форма проведення інтегрованих уроків нестандартна, цікава. Використання різних видів роботи підтримує увагу учнів на високому рівні, що дозволяє говорити про достатню ефективність. Інтегровані уроки розкривають значні педагогічні можливості. Вони знімають стомлюваність, перенапруження учнів за рахунок переключення на різноманітні види діяльності, різко підвищують пізнавальний інтерес, служать розвитку у школярів

- уяви, уваги, мислення, мовлення і пам'яті;
- інтеграція в сучасному суспільстві пояснює необхідність інтеграції в освіті. Сучасному суспільству необхідні висококласні, добре підготовлені фахівці. Для задоволення цієї потреби інтеграцію необхідно починати з молодших класів;
- за рахунок посилення між предметних зв'язків вивільняються навчальні години, які можна використовувати для удосконалення практичних навичок учнів;
- інтеграція дає можливість для самореалізації, самовираження, творчості вчителя, сприяє розкриттю здібностей [1].

Інтеграція в навчанні передбачає насамперед істотний розвиток і поглиблення міжпредметних зв'язків, які є аналогом зв'язків міжнаукових, перехід від узгодження викладання різних предметів до глибокої взаємодії, що відіграє важливу роль у формуванні предметних компетентностей учнів.

Інтеграція знань з різних предметів здійснюється з допомогою уроків та позаурочної діяльності (Всеукраїнські інтерактивні конкурси «Колосок», «Левеня», «Геліантус», «Кенгуру», «Бобер», міжпредметні інтернет-олімпіади, конференції, круглі столи, написання наукових робіт тощо). Система інтегрованих уроків лежить в основі інтегрованого навчання.

Інтегрований урок – це спеціально організований урок, мета якого може бути досягнута лише при об'єднанні знань з різних предметів. Він спрямований на розгляд і розв'язання будь-якої спільної проблеми, що дозволяє домогтися цілісного, синтезованого сприйняття учнями досліджуваного питання, яке гармонійно поєднує в собі методи різних наук і має практичну спрямованість.

Інтегрований урок має певні ознаки, а саме:

- урок, в якому поєднуються цілі декількох наук;
- мета специфічна, так як вона може бути поставлена для:
 - а) більш глибокого проникнення в суть досліджуваної теми;
 - б) підвищення інтересу учнів до предметів;
 - в) цілісного, синтезованого сприйняття досліджуваних з даної теми питань;
 - г) економії навчального часу і т. п.;
- широке використання знань з різних дисциплін, тобто поглиблене здійснення міжпредметних зв'язків.

Практика показала плідність інтеграції і виявила перспективи подальшого розвитку та вдосконалення такого підходу до навчання. На даному етапі розробляється єдина альтернативна програма навчання фізики, біології, математики, астрономії, інформатики, при впровадженні якої інтеграція буде дидактичним принципом навчання. На цьому етапі інтегрованого навчання головною метою буде формування наукового стилю мислення учнів. Таке навчання можливе лише за умови створення спеціалізованого класу, набір учнів до якого повинен проводитися на конкурсній основі.

Інтеграція – необхідна умова сучасного навчального процесу. Її можлива реалізація в рамках якої-небудь школи була б переходом цієї школи на новий якісний рівень освіти.

Таким чином, можна сказати, що інтеграція предметів у сучасній школі – реальна потреба часу для формування всебічно розвиненої особистості.

Література

1. Браже Т.Г. Інтеграція предметів у сучасній школі / Т.Г. Браже // Література в школі. – 2004. – № 5. – С. 150-154.
2. Зверев І.Д. Міжпредметні зв'язки у зв'язку в сучасній школі / І.Д. Зверев, В.М. Максимова. 2-е вид. – М.: Педагогіка. – 2006. – 195 с.